

28.2.2014

KOMUNIKAT DLA POSŁÓW

Przedmiot: Petycja 1268/2010, którą złożył Cristóbal Aguado Laza (Hiszpania) w imieniu Walenckiego Stowarzyszenia Rolników (ASAJA), w sprawie środków ochrony roślin, szkodników i chorób roślin

1. Streszczenie petycji

Składający petycję domagają się przywrócenia środków ochrony roślin wycofanych z rynku przez UE przed wejściem w życie surowszych regulacji dotyczących zdrowia roślin, twierdząc, że środki ochrony roślin odgrywają ważną rolę w powstrzymaniu nowych szkodników, które coraz częściej występują na terenie UE. Jednocześnie domagają się oni wprowadzenia surowszych zasad dotyczących środków ochrony roślin pochodzących z państw trzecich oraz niestosowania zasady tolerancji importowej (przewidzianej w rozporządzeniu nr 396/2005). Składający petycję nalegają ponadto, aby rolnicy prowadzący działalność w sektorach współprodukcji handlowej w UE podlegali takim samym przepisom oraz aby środki ochrony roślin podlegały takim samym dopuszczalnym wartościom pozostałości i pestycydów niezależnie od ich pochodzenia.

2. Dopuszczalność

Petycja uznana została za dopuszczalną dnia 21 stycznia 2011 r. Zwrócono się do Komisji o przekazanie informacji (art. 202 ust. 6 Regulaminu).

3. Odpowiedź Komisji otrzymana dnia 18 lipca 2011 r.

Petycja dotyczy trzech różnych spraw, z których każda jest regulowana określonymi pakietami przepisów UE lub ogólnie przyjętymi praktykami. W związku z tym Komisja proponuje omówić każdy z nich osobno.

a) Poszerzenie zakresu przyspieszonej procedury o zatwierdzanie czynnych środków ochrony roślin

Składający petycję odnosi się do substancji czynnych zawartych w środkach ochrony roślin, które wyniku decyzji Komisji nie zostały uwzględnione w załączniku I do dyrektywy 91/414/EWG. Substancje te były częścią programu prac wspomnianego w art. 8 ust. 2 dyrektywy Rady 91/414/EWG, który został zaplanowany w celu dokonania przeglądu zgodnie z normami UE substancji czynnych obecnych na rynku państw członkowskich w lipcu 1993 r. W wyniku wspomnianego programu przeglądu ponad 300 substancji czynnych zostało uwzględnionych w załączniku I do dyrektywy 91/414/EWG. Zgodnie z przepisami przedmiotowej dyrektywy zatwierdzenie substancji czynnych i wydawanie zezwoleń dotyczących środków ochrony roślin zawierających powyższe substancje powinno zapewniać wysoki standard ochrony. W związku z tym wspomniane substancje czynne zostały przeanalizowane zgodnie z wymogami określonymi w załączniku II i załączniku III do dyrektywy 91/414/EWG i zatwierdzone w oparciu o analizę według kryteriów zawartych w załączniku IV dyrektywy 91/414/EWG. Wykorzystywanie tych substancji w środkach ochrony roślin można uznać za bezpieczne dla ludzi, zwierząt i środowiska. Ważnym aspektem procesu podejmowania decyzji jest zagwarantowanie – o ile to możliwe – powszechnej dostępności różnorodnych substancji czynnych, np. ze względu na zarządzanie odpornością.

W następstwie sprawozdania z postępu prac przedstawionego przez Komisję zgodnie z dyrektywą 91/414/EWG Parlament Europejski w swojej rezolucji z dnia 30 maja 2002 r. i Rada w swoich konkluzjach z dnia 12 grudnia 2001 r. zwróciły się do Komisji z prośbą o przegląd dyrektywy 91/414/EWG i wskazały szereg zagadnień, którymi Komisja powinna się zająć. Przedmiotowa dyrektywa zostanie uchylona i zastąpiona rozporządzeniem (WE) nr 1107/2009, które będzie obowiązywać we wszystkich państwach członkowskich od 14 czerwca 2011 r. Powyższe rozporządzenie uwzględnia wnioski Parlamentu Europejskiego, doświadczenia zebrane w trakcie stosowania dyrektywy 91/414/EWG oraz ostatnie innowacje naukowe i techniczne.

Aby dopilnować tego, by nie doszło do zagrożenia zróżnicowania rolnictwa i ogrodnictwa z powodu niedostępności środków ochrony roślin, w rozporządzeniu ustanowiono szczegółowe zasady dla zastosowań małoobszarowych. W związku z tym zgodnie z art. 51 ust. 9 Komisja ma do dnia 14 grudnia 2011 r. przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące ustanowienia europejskiego funduszu wsparcia dla zastosowań małoobszarowych, do którego w stosownych przypadkach załącza wniosek legislacyjny. W tym przypadku „zastosowania małoobszarowe” oznaczają stosowanie środka ochrony roślin na uprawach, które (i) nie występują powszechnie w danym państwie członkowskim lub (ii) występują powszechnie, aby sprostać wyjątkowym potrzebom związanym z ochroną roślin.

Składający petycję domagają się „natychmiastowego rozszerzenia zakresu przyspieszonej procedury na wszystkie ponownie sklasyfikowane substancje czynne, tj. te, które zostały wycofane na mocy decyzji Wspólnoty i w sprawie których został obecnie złożony nowy wniosek”.

Zakres i warunki stosowania przyspieszonej procedury są jasno określone w rozporządzeniu

Komisji (WE) nr 33/2008 i mają następujące brzmienie:

„Jeżeli substancja z drugiego, trzeciego lub czwartego etapu była przedmiotem decyzji o niewłączeniu podjętej zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 91/414/EWG, a został sporządzony projekt sprawozdania z oceny, to każda osoba uczestnicząca w procedurze prowadzącej do podjęcia decyzji w charakterze powiadamiającego lub każda osoba, która – w porozumieniu z pierwotnym powiadamiającym – zastępowała go do celów niniejszego rozporządzenia, może przedłożyć wniosek zgodnie z przyspieszoną procedurą przewidzianą w art. 14–19 niniejszego rozporządzenia. Taki wniosek musi zostać przedłożony w terminie sześciu miesięcy od daty opublikowania decyzji o niewłączeniu w odniesieniu do substancji z trzeciego i czwartego etapu lub w terminie sześciu miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do substancji z drugiego etapu”.

Powyższą przyspieszoną procedurą objęte są 74 substancje czynne. Procedura ta ma zastosowanie do 10 substancji czynnych nieuwzględnionych w drugim etapie programu przeglądu i 64 substancji dobrowolnie wycofanych w trzecim etapie programu przeglądu (49 substancji; wszystkie zostały wyszczególnione w decyzji Komisji 2008/934/WE) oraz w czwartym etapie programu przeglądu (15 substancji, wszystkie zostały wyszczególnione w decyzji Komisji 2008/941/WE). Przegląd tych substancji czynnych znajduje się w dokumencie SANCO 01896/2008, wersja z 21 stycznia 2011 r.¹ (Ponowne złożenie wniosków w sprawie uwzględnienia substancji czynnych nieuwzględnionych w załączniku I do dyrektywy 91/414/EWG).

Przyspieszona procedura ma na celu umożliwienie Komisji podjęcia decyzji na podstawie zaktualizowanych danych przed terminem, w którym zgodnie z decyzjami o niewłączeniu państwa członkowskie powinny wycofać krajowe zezwolenia na stosowanie środków ochrony roślin, zawierających wspomniane powyżej substancje czynne.

Aby umożliwić ukończenie analizy tych substancji, przesunięto państwom członkowskim termin wycofania zezwoleń dotyczących tych substancji z dnia 31 grudnia 2010 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. na mocy rozporządzenia UE nr 741/2010.

Wnioski

Podczas analizy substancji czynnych należy zapewnić wysoki poziom ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz zaspokojenie potrzeb środowiskowych, a jednocześnie zagwarantować – o ile to możliwe – powszechną dostępność różnorodnych substancji czynnych. Wszystkie substancje czynne, które były częścią programu prac wspomnianego w art. 8 ust. 2 dyrektywy Rady 91/414/EWG, zostały w związku z tym przebadane zgodnie z wymogami i kryteriami obowiązującymi w UE. Przyspieszona procedura miała zastosowanie do ograniczonej liczby substancji spełniających kryteria określone w rozporządzeniu (WE) nr 33/2008. Niemniej jednak w celu przyspieszenia procesu zatwierdzania tych substancji ustanowiono ścisłe terminy dla poszczególnych etapów procedury w rozporządzeniu (WE) nr 1107/2009, które zostało przyjęte po szeroko zakrojonych rozmowach ze wszystkimi zaangażowanymi stronami. UE nie jest obojętna wobec problemów, z jakimi zmagają się rolnicy. W związku z tym w rozporządzeniu ustanowiono szczegółowe zasady dla zastosowań małoobszarowych, aby dopilnować tego, by nie doszło do zagrożenia zróżnicowania rolnictwa i ogrodnictwa

¹ http://ec.europa.eu/food/plant/protection/evaluation/resubmission_table_rev08062009.pdf.

z powodu niedostępności środków ochrony roślin. Posiadacz zezwolenia, podmioty urzędowe lub naukowe zajmujące się sprawami rolnictwa, branżowe organizacje rolnicze lub użytkownicy profesjonalni mogą zatem wystąpić o rozszerzenie zakresu zezwolenia na wprowadzanie do obrotu środka ochrony roślin, który otrzymał już zezwolenie w danym państwie członkowskim, na zastosowania małoobszarowe dotychczas nieobjęte tym zezwoleniem. Zgodnie z tymi przepisami Komisja musi również do 14 grudnia 2011 r. przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące ustanowienia europejskiego funduszu wsparcia dla zastosowań małoobszarowych.

b) Częstsze kontrole fitosanitarne w Unii Europejskiej dotyczące agrofagów i chorób z państw trzecich

System kontroli zdrowotności roślin, w tym fitosanitarne wymogi dotyczące przywozu, oparty jest na dyrektywie Rady 2000/29/WE. W 2008 r. Komisja zdecydowała, że z uwagi na liczne wyzwania (np. globalizację handlu, zmiany sposobów prowadzenia handlu i pojawianie się nowych rodzajów transakcji) system kontroli zdrowotności roślin powinien zostać poddany ocenie. Ocenę przeprowadzono w latach 2009–2010 i wydano na jej podstawie decyzję o dokonaniu przeglądu i aktualizacji przepisów w zakresie kontroli fitosanitarnych. Zainteresowane strony były w znacznym stopniu zaangażowane w toczący się proces. Jednym z elementów, który należy poddać przeglądowi, jest system przywozu ze szczególnym uwzględnieniem handlu wysokiego ryzyka (zwłaszcza: handlu roślinami przeznaczonymi do sadzenia / materiału rozmnożeniowego i nowych transakcji). Zmieniony system kontroli powinien m.in. skuteczniej zapobiegać napływowi agrofagów roślin z państw trzecich, np. poprzez szybsze reagowanie na pojawiające się zagrożenia. Wnioski ustawodawcze Komisji planowane są na 2012 r. Składający petycję powinni się zapoznać ze szczegółowymi informacjami na temat przeglądu systemu kontroli fitosanitarnej, znajdującymi się na stronie Komisji pod adresem: http://ec.europa.eu/food/plant/strategy/index_en.htm.

Wnioski

Obecnie Komisja przeprowadza przegląd i aktualizację przepisów UE dotyczących kontroli fitosanitarnych, w tym systemu przywozu. Wnioski ustawodawcze Komisji planowane są na 2012 r. Zachęca się składających petycję do uczestniczenia w tym procesie. Komisja uważa konsultacje z zainteresowanymi stronami w sprawie systemu kontroli fitosanitarnych za kluczowy element przeglądu i oceny skutków.

c) Usunięcie z prawa Unii Europejskiej pojęcia „tolerancji importowych” w odniesieniu do pozostałości środków ochrony roślin z państw trzecich

Posługiwanie się pojęciem „tolerancji importowych” (tj. maksymalnym limitem pozostałości dla przywożonych produktów) jest uwarunkowane międzynarodowymi przepisami handlowymi. UE obowiązują międzynarodowe wymogi, które uniemożliwiają UE blokowanie przywozu towarów poddanych działaniu pestycydów, chyba że istnieje ważny powód, np. jeśli poziom pozostałości nadal obecnych na towarach jest niebezpieczny dla konsumentów w UE. Wymóg ten jest niezależny od tego, czy ten sam pestycyd jest wykorzystywany w UE czy nie. Nie ma zatem powodu, aby UE odmawiała wyznaczenia maksymalnego limitu pozostałości pestycydów, których działaniu mogły zostać poddane przywożone towary. Maksymalny poziom pozostałości może być ustalony jedynie po dostarczeniu kompletnej dokumentacji, ocenionej w oparciu o solidne podstawy naukowe. Jeśli ocena ma pozytywny wynik, UE podejmuje decyzję o ustaleniu poziomu, na którym wykorzystywanie pestycydów jest bezpieczne dla konsumentów. Stosowanie podobnego podejścia przez partnerów handlowych UE umożliwia wywóz produktów rolnych z UE do wszystkich państw trzecich, o ile jest to bezpieczne dla konsumentów z tych państw. Na tej samej zasadzie możliwy jest przywóz produktów rolnych z państw trzecich do UE, o ile jest to bezpieczne dla konsumentów w UE. Gdyby koncepcja ta nie była wykorzystywana przez UE i jej partnerów handlowych, hiszpańscy producenci wina nie mogliby na przykład eksportować wina do państw takich jak USA i Japonia, w których nie jest dozwolone

stosowanie niektórych pestycydów legalnie wykorzystywanych w Hiszpanii.

Prawdą jest, że kilka pestycydów wykorzystywanych w państwach trzecich jest niedozwolonych w UE. W wielu przypadkach powodem takiego stanu rzeczy nie jest bezpieczeństwo konsumentów. Wprowadzanie do obrotu może nie być opłacalne, więc producent nie chce ponosić kosztów rejestracji w UE. W innych przypadkach różne pestycydy wymagane są do kontroli agrofagów, które nie występują w UE lub na uprawach na terenie UE. W takich przypadkach możliwy jest przywóz produktów poddanych działaniu pestycydów do UE, jeśli ustalona jest tolerancja importowa. Jest ona ustalana tylko wówczas, gdy Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) otrzyma i przeanalizuje dokumentację, w której wykazano, że pozostałości pestycydów nie stwarzają zagrożenia dla konsumentów. Jeśli pozostałości te nie są bezpieczne dla którejkolwiek z grup konsumentów w UE, tolerancja importowa nie jest wyznaczana.

Wnioski

Usunięcie pojęcia „tolerancji importowych” ani nie leży w interesie rolników UE, ani nie jest wykonalne ze względu na międzynarodowe zobowiązania Unii. W związku z tym Komisja odradza podejmowanie działań na rzecz rezygnacji z pojęcia „tolerancji importowych”.

4. Odpowiedź Komisji otrzymana dnia 28 sierpnia 2013 r.

W nawiązaniu do ostatnich otrzymanych informacji, Komisja może przedstawić najnowsze informacje w odniesieniu do drugiej kwestii poruszonej w petycji (częstsze kontrole fitosanitarne w Unii Europejskiej dotyczące agrofagów i chorób z państw trzecich).

W odniesieniu do dwóch pozostałych elementów petycji, a mianowicie zatwierdzania czynnych środków ochrony roślin (część I) i wzajemności (część III), odpowiedź przekazana przez Komisję pismem z dnia 18 lipca 2011 r. oraz podczas posiedzenia Komisji Petycji w dniu 8 maja 2012 r. nadal może być traktowana jako kompletna i aktualna.

Po dokonaniu oceny (2009-2010) i przeglądu (2010-2011) systemu kontroli fitosanitarnych w UE, został opracowany wniosek ustawodawczy dotyczący rozporządzenia w sprawie środków ochronnych przeciwko agrofagom roślin, który został przyjęty w dniu 6 maja 2013 r. (COM (2013)0267 final).

Proponowane rozporządzenie powinno zapewnić nowe narzędzia służące lepszej ochronie przed nowymi agrofagami roślin wprowadzonymi do Unii wraz z roślinami i produktami roślinnymi pochodzącymi z państw trzecich, w połączeniu z nowymi środkami na rzecz zapewnienia wczesnego wykrywania i natychmiastowego zwalczania ognisk takich nowych agrofagów. W tym celu na państwa członkowskie zostałby nałożony obowiązek przeprowadzania badań na ich terytoriach w przypadku pojawienia się ognisk podlegających przepisom agrofagów i zostałyby określone jasne zasady w zakresie zwalczania agrofagów. Wsparcie ze środków unijnych otrzymywałyby państwa członkowskie na przeprowadzanie takich badań oraz podmioty, które poniosły stratę wartości materiału roślinnego, zniszczonego w celach zwalczania ognisk.

System powinien również zostać zmodernizowany w zakresie przemieszczania roślin i produktów roślinnych wewnątrz Unii, prowadząc do zmniejszenia obciążeń administracyjnych i kosztów ponoszonych przez podmioty gospodarcze.

Składający petycję są proszeni o zapoznanie się ze szczegółowymi informacjami na temat wniosku ustawodawczego i towarzyszącej mu oceny skutków, znajdującymi się na stronie Komisji pod adresem: http://ec.europa.eu/food/plant/plant_health_biosafety/rules/index_en.htm.

5. Odpowiedź Komisji otrzymana dnia 28 lutego 2014 r.

W nawiązaniu do uprzednio przekazanych informacji w sprawie niniejszej petycji, dostarczona jest aktualizacja w odniesieniu do kwestii dotyczących środków ochrony roślin, które poruszono na posiedzeniu Komisji Petycji w dniu 5 grudnia 2013 r. i które odnoszą się do rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin oraz do rozporządzenia (WE) nr 396/2005 w sprawie ustalania najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów.

Część I: Środki ochrony roślin

Zastosowania małoobszarowe:

Zgodnie z art. 51 ust. 9 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009¹ w sprawie środków ochrony roślin, Komisja zobowiązana jest do przedłożenia sprawozdania Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w sprawie możliwości utworzenia funduszu na zastosowania małoobszarowe.

Termin przedłożenia sprawozdania upłynął w grudniu 2011 r., lecz ze względu na długotrwałe konsultacje z innymi służbami Komisji oraz na inne ważne priorytety, jakie pojawiły się w późniejszym okresie, został on ostatecznie przełożony. Obecnie Komisja zamierza przyjąć sprawozdanie dotyczące zastosowań małoobszarowych w lutym 2014 r.

W sprawozdaniu dotyczącym zastosowań małoobszarowych przewidziane jest utworzenie niezależnego instrumentu koordynacji („sekretariat techniczny”) w zakresie zastosowań małoobszarowych, współfinansowanego przez Komisję. Do głównych celów tego instrumentu należy wymiana informacji i koordynacja prac w zakresie zastosowań małoobszarowych pomiędzy państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami, a także wspieranie harmonizacji.

Poza proponowanym instrumentem koordynacji w zakresie zastosowań małoobszarowych Komisja wspierać będzie program ERANET dotyczący zintegrowanej ochrony przed szkodnikami ze szczególnym odniesieniem do zastosowań małoobszarowych. Programy ERANET są instrumentami koordynacji badań za pomocą których państwa członkowskie mogą koordynować swoje krajowe działania badawcze, a następnie finansować wspólne projekty. Do odpowiednich spodziewanych wyników należy dokonanie spisu bieżących

¹ Dz. U. L 309 z 24.11.2009

działań badawczych oraz zapewnienie koordynacji i ograniczenie powielania finansowania krajowego i europejskiego.

Koordynacja pomiędzy programem ERANET dotyczącym zintegrowanej ochrony przed szkodnikami i proponowanym instrumentem koordynacji będzie nieunikniona i ostatecznie przyczyni się do rozwiązania przyszłych kwestii dotyczących upraw małoobszarowych.

Dostępność substancji czynnych:

Należy podkreślić, że obecnie istnieje około 450 zatwierdzonych substancji czynnych oraz że od czasu złożenia petycji Komisja nadrobiła zaległości w zakresie zatwierdzania zaległych wniosków o zatwierdzenie i w związku z tym zostało zatwierdzonych wiele nowych substancji czynnych.

W celu lepszej koordynacji i monitorowania stosowania zezwoleń nadzwyczajnych zgodnie z art. 53 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 Komisja przygotowała dokument roboczy w sprawie sytuacji nadzwyczajnych (SANCO/10087/2013). Niniejszy dokument określa procedurę, jaką muszą stosować państwa członkowskie przy udzielaniu takiego zezwolenia zgodnie z art. 53 oraz wprowadza stosowanie formularza zgłoszeniowego zapewniającego konieczną przejrzystość i jasność.

Dzięki wprowadzeniu niniejszego dokumentu roboczego zwiększeniu uległa harmonizacja między państwami członkowskimi w zakresie udzielania zezwoleń nadzwyczajnych oraz poprawie uległo składanie sprawozdań dla Komisji. Komisja regularnie podaje do wiadomości publicznej zgłoszenia o zezwoleniach nadzwyczajnych otrzymane od państw członkowskich.

Ważne jest jednak, aby państwa członkowskie utrzymywały integralność systemu zezwoleń. W szczególności nadzwyczajne zezwolenia nie powinny być udzielane jako rutynowa alternatywa dla rozszerzenia stosowania lub innych form standardowych zezwoleń.

Jak stwierdzono powyżej Komisja pracuje nad rozwiązaniami w zakresie dostępności substancji czynnych specjalnie dla zastosowań małoobszarowych. W tym kontekście Komisja zdaje sobie sprawę, że brak rozwiązań z zakresu ochrony roślin może mieć potencjalny negatywny wpływ na zdrowie ludzkie i na środowisko naturalne, w związku z możliwym nielegalnym stosowaniem środków ochrony roślin, oraz, że rolnictwo UE powinno pozostać konkurencyjne.

Część II: Zdrowie roślin

Przywóz produktów roślinnych:

Jeśli chodzi o element petycji odnoszący się do fitosanitarnych wymogów dotyczących przywozu oraz wprowadzenia podobnych ograniczeń dostępu do rynku dla produktów z państw trzecich jak te stosowane przez państwa trzecie w odniesieniu do produktów UE, [Odniesienie do części III i wzajemności wydaje się być błędem. W odpowiedniej części (część II) petycja nie wydaje się zawierać wniosku o wzajemność z państwami trzecimi w odniesieniu do wymogów dotyczących przywozu, lecz o stosowanie przepisów podobnych do przepisów niektórych państw trzecich dotyczących liczby punktów wejścia, inspekcji i rejestracji działek itp.], należy wskazać, że fitosanitarne ograniczenia w zakresie przywozu mogą być nakładane jedynie w oparciu o zidentyfikowane zagrożenia, zgodnie z porozumieniem WTO-SPS. Komisja monitoruje zmiany sytuacji w zakresie przechwyceń przywożonych towarów i w uzasadnionych przypadkach może wprowadzić ograniczenia w zakresie przywozu. Miało to

miejsce ostatnio w przypadku przywozu owoców cytrusowych z RPA: po licznych przechwyceniach, decyzją Komisji 2013/754/UE wprowadzono pewne dodatkowe wymogi.

Część III: Pozostałości pestycydów

Przywóz produktów roślinnych:

W odniesieniu do elementu petycji dotyczącego wzajemności (część III), odpowiedź udzielona przez Komisję pismem z dnia 18 lipca 2011 r. oraz podczas posiedzenia Komisji Petycji w dniu 8 maja 2012 r. jest nadal uważana jako kompletna i aktualna.